

Sygn. akt II CZ 161/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSA Agata Zając (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku E. Ż.
przy uczestnictwie M. G.
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 marca 2017 r.,
zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w P.
z dnia 17 października 2016 r., sygn. akt IV Ca .../16,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 października 2016 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie E. Ż. na postanowienie tego Sądu z dnia 6 lipca 2016 r. wydane na skutek rozpoznania apelacji wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczynie błędnie określiła wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej na kwotę 244 300 zł, skoro w punkcie I postanowienia z dnia 10 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Ż. ustalił, że przedmiotem zniesienia współwłasności są składniki majątkowe o łącznej wartości 146 934,92 zł, zaś rozpoznając apelację wnioskodawczynie Sąd Okręgowy zmienił jedynie sposób uiszczenia należnej wnioskodawczynie dopłaty, oddalając apelację w pozostałym zakresie. Zdaniem Sądu Okręgowego wartość przedmiotu zaskarżenia zarówno w apelacji, jak i w skardze kasacyjnej nie może być oznaczona na kwotę wyższą niż ustalona przez sąd w postanowieniu rozstrzygającym co do istoty sprawy, zatem w sprawie niniejszej wartość ta jest niższa niż 150 000 zł, co zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 i art. 519¹ § 4 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy wnioskodawczynie kwestionowała zasadę podziału, a okolicznością sporną w postępowaniu było istniejące obciążenie kredytowe. Wnioskodawczynie podniosła, że wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia odpowiada wartości nieruchomości objętej podziałem powiększonej o kredyt hipoteczny, którym nieruchomość jest obciążona.

W niniejszej sprawie w toku postępowania wnioskodawczynie i uczestnik wskazywali, że w skład majątku dorobkowego wchodzi nieruchomość, samochód osobowy i meble. Taki skład majątku dorobkowego stron został ustalony w postanowieniu Sądu Rejonowego w Ż., który ustalił wartość majątku na kwotę 146 934,92 zł, a dokonując jego podziału przyznał nieruchomość i meble uczestnikowi, zaś samochód wnioskodawczynie i zasądził na rzecz wnioskodawczym tytułem dopłaty kwotę 59 967,46 zł, której płatność rozłożył

na określone w postanowieniu raty. Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego sporządziła sama wnioskodawczyni, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 244 300 zł i pełnomocnik wnioskodawczyni, który wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 63 467,46 zł.

W obu pismach procesowych został wskazany ten sam zakres zaskarżenia, sformułowane takie same wnioski apelacji - wnioskodawczyni zakwestionowała sposób podziału majątku dorobkowego oraz termin uiszczenia należnej wnioskodawczyni dopłaty, wnosząc o zmianę postanowienia przez przyznanie nieruchomości wnioskodawczyni ze spłatą na rzecz uczestnika postępowania kwoty 63 467,46 zł.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 6 lipca 2016 r. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego tylko w zakresie dotyczącym terminu dokonania spłaty na rzecz wnioskodawczyni, oddalając apelację w pozostałym zakresie. Bezsporne jest też, że wchodząca w skład majątku dorobkowego stron nieruchomość jest obciążona kredytem hipotecznym w kwocie 160 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 19 czerwca 2015 r. IV CZ 16/15, z dnia 18 marca 2015 r. III CSK 419/14 i z dnia 13 marca 2015 r. III CZ 13/15, nie publ.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że w sprawach określanych jako sprawy działowe - dział spadku, podział majątku dorobkowego, zniesienie współwłasności - wartość przedmiotu sporu, w wypadku zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wyznacza wartość nie całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (żądania, roszczenia) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r. III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4 poz. 60 z dnia 6 listopada 2015 r. II CZ 76/15, nie publ.).

W powołanym w zażaleniu postanowieniu z dnia 18 maja 2016 r. III CSK 90/16 (nie publ.) Sąd Najwyższy wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia

z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nie objęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość udziału.

W wypadku zakwestionowania składu majątku podlegającego podziałowi przez pominięcie wchodzącego w skład tego majątku określonego prawa czy rzeczy wartość przedmiotu zaskarżenia może też być wyższa niż wartość wskazanego w postanowieniu działowym majątku dorobkowego.

Z przebiegu postępowania w sprawie niniejszej wynika, że skład majątku dorobkowego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania nie był sporny, zatem nie ma podstaw do uznania, że wartość przedmiotu zaskarżenia może przekraczać wartość majątku podlegającego podziałowi.

Bezzasadne jest zaś powiększanie wartości tego majątku przez doliczenie obciążenia nieruchomości kredytem hipotecznym, gdyż zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem sąd może dzielić jedynie aktywa, nie może natomiast dokonywać podziału lub rozliczenia nie spłaconych jeszcze długów, obciążających nadal - mimo ustania ustawowej wspólności majątkowej - oboje małżonków na skutek czynności prawnych podjętych przez nich w czasie trwania wspólności; zatem przy ustalaniu wartości wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości obciążonej hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt uwzględnia się wartość rynkową nieruchomości, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., I CSK 54/16, nie publ.). Ponieważ wartość majątku podlegającego podziałowi jest niższa niż 150 000 zł, zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. od postanowienia Sądu Okręgowego w P. skarga kasacyjna nie przysługuje.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

jw

kc